अभिद्रोहस्तथा माया निकृतिर्म्मान एव च । स्तैन्यं हिंसा जुगुप्सा च परितापः प्रजागरः ।
दम्भो दर्पोऽथ रागश्च भक्तिः प्रीतिः प्रमोदनं । द्यूतञ्च जनवादश्च सम्बन्धाः स्त्रीकृताश्च ये । १३५
नृत्यवादित्रगीतानां प्रसङ्गा ये च केचन । सर्व्व एते गुणा विप्रा राजसाः संप्रकीर्त्तिताः ।
भूतभव्यभविष्याणां भावानां भुवि भावनाः । त्रिवर्गा निरता नित्यं धर्म्मोऽर्थः काम इत्यपि ।
कामवृत्ताः प्रमोदन्ते सर्व्वकामसमृद्धिभिः । अर्व्वाक्स्रोतस इत्येते मनुष्या रजसावृताः ।
अस्मिन् लोके प्रमोदन्ते जायमानाः पुनः पुनः । प्रेत्य भाविकमीहन्ते ऐहलौकिकमेव च ।
ददति प्रतिगृह्णन्ति तर्पन्त्यथ जुह्वति । १४०
रजोगुणा वो बहुधाऽनुकीर्त्तिता यथावदुक्तं गुणवृत्तमेव च । नरोऽपि यो वेद गुणानिमान् सदा स राजसैः सर्व्वगुणैर्विमुच्येत ।

इति श्रीमहाभारते आश्वमेधिके पर्व्वणि अनुगीतापर्व्वणि गुरुशिष्यसंवादे सप्तत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३७ ॥

॥ ब्रह्मोवाच ॥ अतः परं प्रवक्ष्यामि तृतीयं गुणमुत्तमं । सर्व्वभूतहितं लोके सतां धर्म्ममनिन्दितं ।
आनन्दः प्रीतिरुद्रेकः प्राकाश्यं सुखमेव च । अकार्पण्यमसंरम्भः सन्तोषः श्रद्दधानता ।
क्षमा धृतिरहिंसा च समता सत्यमार्ज्जवं । अक्रोधश्चानसूया च शौचं दाक्ष्यं पराक्रमः ।
मुधाज्ञानं मुधावृत्तं मुधासेवा मुधाश्रमः । एवं यो युक्तधर्म्मः स्यात् सोऽमुत्रात्यन्तमश्नुते । १४५
निर्म्ममो निरहङ्कारो निराशीः सर्व्वतः समः । अकामभूत इत्येव सतां धर्म्मः सनातनः ।
विश्रम्भो ह्रीस्तितिक्षा च त्यागः शौचमतन्द्रिता । आनृशंस्यमसंमोहो दया भूतेष्वपैशुनं ।
हर्षस्तुष्टिर्विस्मयश्च विनयः साधुवृत्तिता । शान्तिकर्म्मणि शुद्धिश्च शुभा बुद्धिर्विमोचनं ।
उपेक्षा ब्रह्मचर्य्यञ्च परित्यागश्च सर्व्वशः । निर्म्ममत्वमनाशीस्त्वमपरिक्षतधर्म्मता ।
मुधादानं मुधायज्ञो मुधाऽधीतं मुधाव्रतं । मुधाप्रतिग्रहश्चैव मुधाधर्म्मो मुधातपः । १५०
एवंवृत्तास्तु ये केचिल्लोकेऽस्मिन् सत्त्वसंश्रयाः । ब्राह्मणा ब्रह्मयोनिस्थास्ते धीराः साधुदर्शिनः ।
हित्वा सर्व्वाणि पापानि निःशोका ह्यथ मानवाः । दिवं प्राप्य तु ते धीराः कुर्व्वते वै ततस्तनूः ।
ईशित्वञ्च वशित्वञ्च लघुत्वं मनसश्च ते । विकुर्व्वते महात्मानो देवास्त्रिदिवगा इव ।
ऊर्द्ध्वस्रोतस इत्येते देवा वैकारिकाः स्मृताः । विकुर्व्वन्तः प्रकृत्या वै दिवं प्राप्तास्ततस्ततः ।
यद्यदिच्छन्ति तत् सर्व्वं लभन्ते विभजन्ति च । इत्येतत् सात्त्विकं वृत्तं कथितं वो द्विजर्षभाः । १५५
एतद्विज्ञाय विधिवल्लभते यद्यदिच्छति ।
प्रकीर्त्तिताः सत्त्वगुणा विशेषतो यथावदुक्तं गुणवृत्तमेव च । नरस्तु यो वेद गुणानिमान् सदा गुणान् स भुङ्क्ते न गुणैः स युज्यते

इति श्रीमहाभारते आश्वमेधिके पर्व्वणि अनुगीतापर्व्वणि गुरुशिष्यसंवादे अष्टत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३८ ॥

॥ ब्रह्मोवाच ॥ नैव शक्या गुणा वक्तुं पृथक्त्वेनैव सर्व्वशः । अविच्छिन्नानि दृश्यन्ते रजः सत्त्वं तमस्तथा ।
अन्योन्यमथ रज्यन्ते ह्यन्योन्यञ्चार्थजीविनः । अन्योन्यमाश्रयाः सर्व्वे तथाऽन्योन्यानुवर्त्तिनः ।
यावत् सत्त्वं रजस्तावत् वर्त्तते नात्र संशयः । यावत्तमश्च सत्त्वञ्च रजस्तावदिहोच्यते । १६०
संहत्य कुर्व्वते यात्रां सहिताः संघचारिणः । संघातवृत्तयो ह्येते वर्त्तन्ते हेत्वहेतुभिः ।